

Jonas Kazlauskas (1930–1970)

JONAS KAZLAUSKAS

Jonas Kazlauskas gimė 1930 m. rugpjūčio 1 d. Prienų rajono Matiešionių kaime, tad šiais metais švenčiame *Baltisticos* steigėjo ir pirmojo atsakomojo redaktoriaus 80-metį. Deja, gyventi Profesoriumi buvo skirta tik 40 metų su trupučiu, – 1970-ųjų spalio 8 d. jis neatvyko į žurnalo redaktorių kolegijos posėdį, kurį pats sukvietė...

Miręs kūrybinių jėgų žydėjime ir iki šiol neišaiškintomis aplinkybėmis Jonas Kazlauskas spėjo palikti neišdildomų pėdsakų pasaulio baltistikos istorijoje. Novatoriški Profesoriaus darbai, ypač iš istorinės morfologijos, dar jam gyvam esant sulaukė tarptautinio pripažinimo, o jo *Lietuvių kalbos istorinė gramatika* (Vilnius: Mintis, 1968; Mokslo ir enciklopedijų leidybos institutas, 2000) iki šiol yra vienas labiausiai cituojamų lietuvių kalbininko parašytų veikalų.

Daugiausia Kazlausko pastangomis, autoritetu ir gebėjimu megzti ryšius buvo pradėta leisti *Baltistica*, nuo pat pirmųjų tomų tapusi tikru tarptautiniu, daugiakalbiu baltų kalbotyros žurnalu. Kiek jo iniciatyvos ir organizacinio talento įdėta į pirmąsias baltistų konferencijas, kurios greitai tapo pasauliniais kongresais. Simboliška, kad jubiliejinį Jono Kazlausko rudenį Rygoje diskutuos 11-ojo Tarptautinio baltistų kongreso dalyviai.

Vertinant Profesoriaus nuopelnus baltų kalbotyrai Vilniaus universitete nuo 1992 m. rengiamos Jono Kazlausko dienos – tarptautinės konferencijos kalbos istorijos klausimais, o gimtinėje įsteigta Jono Kazlausko premija, skiriama nusipelnusiems baltistikai mokslininkams. 2000 metais išleistas Profesoriaus rinktinių raštų dvitomis¹, o jubiliejinę 2010 metų rugpjūčio 1-ąją pasitikome su prisiminimų apie Joną Kazlauską knyga². Šis gausiai iliustruotas nuotraukomis leidinys, parengtas bendradarbiaujant Birštono savivaldybei ir Vilniaus universiteto Baltistikos katedrai, buvo iškilmingai pristatytas atkurtoje gimtojoje Profesoriaus sodyboje, sutraukusioje kelis šimtus lituanistų, Profesoriaus bendraklasių ir bendrakursių.

Jono Kazlausko atminimui skiriamas ir šis, 45-asis, *Baltisticos* tomas.

Redaktorius

¹ Jonas Kazlauskas, *Rinktiniai raštai 1: Lietuvių kalbos istorinė gramatika*; 2: *Moksliniai straipsniai, recenzijos, kalbos kultūra*. Sudarė ir parengė spaudai prof. habil. dr. Albertas Rosinas, Vilnius: Mokslo ir enciklopedijų leidybos institutas, 2000.

² *Baltistikos gėžuolas. Jono Kazlausko gyvenimas ir darbai*. Sudarė Ramutė Šimukauskaitė ir Regina Venckutė, Kaunas: Arx Baltica, 2010.